

Park och Natur

Hantering invasiva arter

Teknisk handbok

Innehållsförteckning

I	Inledning.....	3
2	Arter i Nacka kommun och hur de ska hanteras vid anläggning och drift	3
2.1	Jätteloka <i>Heracleum mantegazzianum</i>	3
2.1.1	Strategier för åtgärder mot jättelokor	3
2.1.1.1	Ta hand om massor i samband med markarbeten	4
2.1.1.2	Bekämpningsmetod	4
2.2	Parkslide <i>Reynoutria japonica</i> och jätteparkslide <i>Reynoutria sachalinensis</i>	4
2.2.1	Strategier för åtgärder mot parkslide.....	5
2.2.1.1	Ta hand om massor i samband med markarbeten	5
2.2.1.2	Bekämpningsmetod	5

I Inledning

Invasiva främmande arter i Sverige regleras enligt lag.

Svensk författningssamling. Förordning om invasiva främmande arter, SFS 2018:1939, innehåller bestämmelser om invasiva främmande arter.

I förordningens 3 § preciseras vilken myndighet som är ansvarig för de som växer på land respektive i vatten.

1. Naturvårdsverket i fråga om arter som lever på land
2. Havs- och vattenmyndigheten i fråga om arter som lever i vatten

Mer information om vad som gäller finns hos ansvariga myndigheter.

[Bekämpning av invasiva främmande växter på land \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

[Främmande arter - Arter och livsmiljöer - Havs- och vattenmyndigheten \(havochvatten.se\)](http://havochvatten.se)

I detta dokument beskrivs i korthet hur jättelokor och parkslide, inkl jätteparkslide, hanteras i samband med markarbeten på den kommunalägda marken. Fullständig information finns hos respektive myndighet.

2 Arter i Nacka kommun och hur de ska hanteras vid anläggning och drift

I Nacka kommun har vi formulerat anvisningar och åtgärder för jätteparkslide, parkslide och jätteloka. Kapitlet beskriver dessa arter samt vilka metoder som ska anges i projektering och/eller genomföras i direkt arbete på kommunal mark.

2.1 Jätteloka *Heracleum mantegazzianum*

Artfakta

Jättelokan är en storväxt, flerårig ört som blommar juli - september. Vanligen blir de 1-3 meter höga men ibland ännu större. Bladen kan bli en meter breda och tre meter långa.

Blommorna är vita i flockar och kan bli upp till 0,5 meter i diameter. De yttersta blommorna i flocken är oftast större än de övriga. Ståndarna har gröngula eller rödaktiga ståndarknappar.

Jättelokan härstammar inte från Sverige och har därför inte några naturliga fiender här. Den har inga stora krav på jordmån och sprider sig effektivt med frön. På kort tid kan den ta över stora arealer. Frön från jättelokan som sprids kan börja gro många år efter att de har hamnat i marken.

Det finns två huvudsakliga skäl till att bekämpa jättelokan:

- Växtens farlighet. Om man får växtsaft på sig och sedan vistas i solljus kan man få brännblåsor
- Växten invaderar naturliga biotoper och tränger ut inhemska växtarter

2.1.1 Strategier för åtgärder mot jättelokor

Rapportering

När invasiva växter konstaterats ska det rapporteras in till enheten offentlig utemiljö på Nacka kommun.

VIKTIGT: Var försiktig när du arbetar med jättelokor

Växtsaften ger skador på huden som liknar riktiga brännskador. Besvären kan komma med några dagars fördröjning, kvarstå i veckor och skapa ärrbildning och mörkfärgning av huden. Har du fått växtsaft på huden tvätta den omgående med tvål och vatten. Skydda huden mot solljus under en vecka.

Kontrollera risken hos Giftinformationscentralen

2.1.1.1 Ta hand om massor i samband med markarbeten

Vid markarbete på platser där jättelokor växer ska massor tas omhand. Det kan ske på flera sätt. Välj det alternativ som är adekvat för den specifika platsen och beståndet av jättelokor.

1. Schakta bort det övre markskiktet till 30 cm djup. Massorna läggs på hög i nära anslutning till platsen. Det är fördelaktigt att täcka över högen med en presenning eller liknande. Efter avslutat markarbete påbörjas uppföljande bekämpning av jättelokorna tills de är utrotade samt kontroll av platsen i minst tre år efter att de har utrotats.
2. Schakta bort det övre markskiktet till 30 cm djup. Transportera bort massorna i en sluten transport till förbränning. Kontakta återvinningsföretaget före transporten sker. Efter avslutat markarbete påbörjas uppföljande bekämpning av jättelokorna tills de är utrotade samt kontroll av platsen i minst tre år efter att de har utrotats.

2.1.1.2 Bekämpningsmetod

Jättelokor bekämpas utan bekämpningsmedel. Mekanisk bekämpning är en miljövänlig och effektiv metod som innebär att man hugger av toppen av jättelokans rot, så kallad rotkapning. Jättelokans rot kan, till skillnad mot till exempel maskrosens rot, inte skapa nya grenar som växer upp. När toppen av roten kapats, den så kallade tillväxtpunkten, dör roten. Upprepa tills dess att hela beståndet av lokor dött ut.

Om jättelokan hunnit bilda fröställningar ska dessa klippas av och läggas i säckar som sluts och lämnas in till förbränning.

Att bekämpa invasiva växter kräver varje år flera bekämpningar vilket upprepas under flera år.

Fröer finns ofta kvar i marken vilket leder till att nya plantor kan komma upp flera år efter att sista plantan bekämpats.

2.2 Parkslide *Reynoutria japonica* och jätteparkslide *Reynoutria sachalinensis*

Nedan benämns båda arterna som parkslide

Artfakta

Parkslide är en flerårig, storväxt ört som i sitt växtsätt liknar bambu. Den blir omkring 3 meter hög och har kraftiga rötter. Allt som är ovan jord dör över vintern så att det endast står spröda döda växtdelar kvar. Arten är skildkönad, och endast honindivider är kända i Sverige.

Den sprider sig om man tar upp en rot eller delar av en rot och flyttar den till en annan plats. Redan befintliga bestånd kan växa till och bli större men förloppet går ganska långsamt. För parksliden växa på en plats många år samlar den på sig massor av kraft i sitt rotsystem. I Nacka finns även växten jätteslide. Den liknar parksliden men är större och den bekämpas på samma sätt som parkslide.

2.2.1 Strategier för åtgärder mot parkslide

Rapportering

När invasiva växter konstaterats ska det rapporteras in till enheten offentlig utemiljö på Nacka kommun

2.2.1.1 Ta hand om massor i samband med markarbeten

Vid markarbeten där jättelokor växer ska massor tas omhand. Det kan ske på flera sätt. Välj det alternativ som är adekvat för platsen och beståndet av parkslide.

1. Schakta bort det övre markskiktet till 300 cm djup eller så långt ner som rötter av parksliden påträffas. Massorna läggs på hög i nära anslutning till platsen. Det är fördelaktigt att täcka över högen med en presenning eller liknande. Efter avslutat markarbete påbörjas uppföljande bekämpning av parksliden tills de är utrotade samt kontroll av platsen minst tre år efter att de har utrotats.
2. Schakta bort det övre markskiktet till 300 cm djup eller så långt ner som rötter av parksliden påträffas. Transportera bort massorna i sluten transport till förbränning. Kontakta återvinningsföretaget före transporten sker. Efter avslutat markarbete påbörjas uppföljande bekämpning av parksliden tills de är utrotade samt kontroll av platsen minst tre år efter att de har utrotats.

2.2.1.2 Bekämpningsmetod

Parksliden på kommunens mark bekämpas helt utan bekämpningsmedel. Det är en miljövänlig metod som innebär att vi klipper av parkslidens skott ett par decimeter ovan mark några gånger under vår och sommar. Detta upprepas tills dess att beståndet av parkslide har dött ut, vilket oftast tar flera år.

Vid bekämpning är det mycket viktigt att **inte** få upp rotdelar. Parksliden kan endast spridas till nya platser om rötter eller delar av rötter flyttas. Därav klipps skotten av ett par decimeter ovan mark.

Att bekämpa invasiva växter kräver varje år flera bekämpningar vilket upprepas under flera år. Rotdelar finns ofta kvar i marken vilket leder till att nya plantor kan komma upp år efter att sista plantan bekämpats.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*